

Boris Dóža

***However and therefore* – their occurrence and use in official documents of the EU**

Bakalářská práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglistiky a amerikanistiky

Předložená bakalářská práce se zabývá adverbialními konektory *however* a *therefore* v jazyce právních dokumentů EU. Tyto prostředky vyjadřování mezivětných vztahů charakterizuje z několika hledisek: všímá si jejich postavení ve větě, interpunkce, významu, dosahu a společného výskytu s jinými konektory. Je třeba ocenit, že práce nezůstává jen u přesného popisu opírajícího se o českou a anglickou sekundární literaturu, ale poukazuje i na nedostatečnost obecných kategorií, s nimiž anglické mluvnické pracují, zejména pokud jde o postavení nezačleněných větných modifikátorů ve větě. Zatímco *A Comprehensive Grammar of the English Language* vymezuje iniciální, mediální a koncovou pozici (s příslušnými variantami) na základě postavení adverbialie vzhledem k základním konstitutivním větným členům, práce pana Dóže ukazuje, že i postavení vzhledem k ostatním fakultativním příslovecným určením je pro vymezení dosahu konektorů *however* a *therefore* relevantní. Zároveň je zřejmé, že zařadit dané adverbialie do příslušné poziční kategorie je v některých případech obtížné. Týká se to zejména koncové pozice, kterou autor definuje jako postavení po všech obligatorních větných členech v dané větě (str. 9). Není pak zcela jasné, proč je příklad 21 na str. 27 (s *therefore* v postavení mezi slovesem a jeho obligatorním doplněním) řazen mezi případy koncové pozice. Zdá se, že by bylo vhodné odlišit případy, kdy konjunkt od sebe odděluje obligatorní větné členy (pozice iE) a kdy s obligatorním jádrem věty neinterferuje a stojí až za obligatorní komplementací slovesa.

Kapitola o postavení konjunktů *however* a *therefore* ve větě podává přehled možných pozic doložených příklady a četnost jejich zastoupení ve zkoumaném materiálu. Navrhuje ale také funkční vysvětlení některých slovosledných variant: ukazuje se například, že vzájemné postavení *may* a *however* závisí na koreferenci podmětu věty obsahující *however* s podmětem nebo předmětem věty předcházející (a tedy na tom, zda se jedná o kontrast mezi „entitami“ nebo „činnostmi“). Autor zmiňuje i další faktory, které mohou omezovat relativně volné postavení konjunktů ve větě (pomocná a modální slovesa, zápor).

V souvislosti s postavením ve větě jsou popsány také tendence interpunkční. I tady se autor nespokojí s jejich výčtem, ale hledá vysvětlení toho, že *however* je odděleno čárkou častěji než *therefore*, ve významu obou konjunktů a „těsnotí“ spojení mezi větami.

Zvláštní kapitola je věnována dosahu konektorů (není zcela jasné, proč jej autor označuje jako „semantic scope“). Autor rozlišuje případy, kdy (a) dosah konektoru je

vymezen souvětím, v němž se vyskytuje, (b) konektor odkazuje na bezprostředně předcházející větu, (c) konektor odkazuje na vzdálenější větu v tomtéž odstavci, (d) konektor odkazuje na bezprostředně předcházející odstavec. Zkoumaný materiál dokládá, že nejčastěji se vyskytují případy kontaktního navázání vět pomocí konektorů, ať už v rámci odstavce nebo přes jeho hranici. Dosah konektoru koreluje s jeho postavením ve větě. Autor poukazuje také na případy, kdy použití konjunktů nevede k přesnější interpretaci textu, ale spíše k nejednoznačnosti (typicky v případech typu (c)).

Výsledky analýzy jsou shrnuty v přehledných tabulkách v textu a v příloze.

Dotazy a poznámky k jednotlivostem

V autorových formulacích se někdy projevuje jeho menší zkušenost s odborným stylem, např. str. 16 „*to achieve a kind of emphatic endorsement*“, str. 18-19 „*many oddities of legal language as compared with natural language*“, chyby v češtině (str. 49-50) jsou patrně překlepy.

V kapitole 2.2.4. v př. 47 *however* nenásleduje po *whilst* a *even if* a není s nimi ani v žádném vztahu.

Podle *A Comprehensive Grammar of the English Language* (str. 632) mohou konjunktivy spojovat konstituenty fráze v rámci jednoho větného členu, např. *a popular, and in addition original novel*. Vyskytly se takovéto příklady ve zkoumaném korpusu?

K postavení konjunktů ve větě: jak je vymezeno postavení *therefore* v případě elipsy podmětu (př. 18 na str. 27, můžeme mluvit o neutralizaci iniciální a mediální pozice?).

Podobně problematické je postavení *therefore* v př. 19, str. 27.

Jaký je dosah konjunktů v případech, kdy odkazuje na předcházející odstavec (typ d): jedná se o spojení mezi větami přes hranici odstavce nebo spíše o spojení mezi odstavci?

Předložená práce přesahuje požadavky kladené na bakalářské práce: autor prokázal schopnost orientace v odborné literatuře a analýzy náročných textů, přichází ale také s novými vlastními postřehy a hledá funkční vysvětlení popsanych jevů, kde mu to rozsah excerpce umožňuje. Otevírá tak možnosti jak pro praktické využití získaných poznatků, tak pro další studium problematiky konektorů. Doporučuji proto práci k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.

V Praze 31.1. 2006

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.